„ЗАСТАВА“ излази три пута у недељи: **средом, петком и недељом.**

ЦЕНА ЈЕ ОВА

за Аустро-Угарску:

на целу годину . . . . . 12 фор.
на пола године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец дана . . . . . 1 „

за Србију:

(у сребру)

на годину 120 гроша, на пола године 60 гроша, а на четврт године 30 гроша чар.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по количини врста или места које заузимају на оваких ситних петит слова, и за сваку врсту плаћа се увек по 6 новчића, а за жиг сваки пут башка по 30 новч.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „Заставе“ у Нови Сад, у кући под бројем 11 и 12 у дунавској улици.

Рукописи не враћају се натраг.

БРОЈ 116. **У НОВОМЕ САДУ, У НЕДЕЉУ 3. ОКТОБРА 1871.** **ГОДИНА VI.**

УЈЕДИЊЕНОЈ ОМЛАДИНИ СРПСКОЈ.

Браћо! Зарекосмо се пре пет година, да на јавноме пољу просвете заједнички радимо за напредак народа.

Ходећи за науком, која учи да су сви народи и људи браћа, ми пружисмо братску руку свакоме народу и човеку. Наше зборове и скупштине, наше листове и књиге, нашу реч и песму посветисмо ми братској сагласности и узајамности свију чланова велике породице — човештва.

Наше име, Младо Српство, постаде чувено и у страноме свету. Оно стече пријатеље у пријатељима човештва, али и непријатеље у непријатељима слободе и напретка.

Међу наше непријатеље уврсти се, на

Не. Младо Српство изрекло је једном за свагда, да оно и у грешнику и у противнику своме не заборавља човека и брата. За човечну цел, оно се само човечним средствима служи; па и ми имамо за данас да се бранимо противу мађарске владе само оружјем науке, разлога и убеђења.

Годишњи одбор, што га је изабрала шеста скупштина уједињене омладине српске, позива, дакле, сву браћу чланове Младог Српства, да се зулуму и неправди, што се противу њих развијају, одупру снагом јавне истине и братске речи. Дивљачки немир мађарске владе, као и никоја друга сила, не треба да нас забуни и на страну заведе од отворене, просветне и научне радње наше. Ма од куд да би нам се сметње на пут постављале и тегобе задавале, ми треба да

или непосредно, или у свакој земљи преко оних чланова годишњег одбора који су из те земље. А ево из којих су земаља и који чланови изабрани у годишњи одбор:

За Србију, стару Србију, и Босну изабрани су: Пелагић, Влајковић, Милан Кујунџић, Каљевић, Јеврем Марковић, Владимир Јовановић, Владан Ђорђевић, Свет. Карапешић, Драгољуб Поповић, Велимир Протић, Стојан Живковић, Милан Јовановић и Стојан Угринић.

За Србе у Аустрији и Угарској: Светозар Милетић, Стеван Павловић, Антоније Хаџић, Миша Димитријевић, Лазар Костић, Илија Вучетић, Тоша Недељковић, Милан Ђорђевић и Корнелије Јовановић.

За Црну Гору: Машо Врбица, Јован Сундечић, Милан Костић, Симо Поповић, и

дановић.

како местни одбори, задруге и анови омладине могу да припо- народног напретка, то је изло- укама омладинских скупштина, шане у заједницама омладинским. ихова са годишњим одбором и треба да буде као нека клица једињења Српског народа, који литично подељен.

ђење и развитак братске свезе шњег одбора, местних одбора, свију чланова уједињене омла- се ништа не може послужити омладински лист *Млада Србадија*.

доводиће у све ближу свезу Младог Србства, што јаче и давао им прилике, да оне једна тичу, и да се узајамно на радњу тога ће бити потребно да *Млада* лази на јавност, колико више

и одбор радиће са свом снагом и тој потреби. Али, он ће моћи о ако се *извори и средства* за из- адинског листа *повећају*.

одбори и задруге омладинске, и и Младог Српства позвани су да колику бригу на скупљање пред- бровољних прилога за омладин- Нека учини *сваки колико може*, па њи одбор буде у стању развити *дију* као праву заставу братског Срба, заставу која ће се поно- међу заставама народа који про- слободу и напредак раде.

а делу видимо!

Годишњи одбор

цесте скупштине уједињене омладине српске.

БРАЋО СРБИ!

МИЛЕТИЋ, борац вазда на мегдану за напредак и слободу српску, опростиће се 6. октобра по нашем календару тавнице, у којој је на правди Бога за српско свето писмо ћирилицу пуну годину дана чамио. Србадија са свију страна разбира за дан, када ће моћи у Новоме Саду поздравити првога Србина, а Нови Сад са горућим нестрпљењем чека час да може огласити свој браћи српској дан доласка Милетићевог у Нови Сад. И дође тај час. Дознадосмо да Милетић стиже у петак 8. (20.) Окт. пре подне са лађом у Нови Сад, те по том јављамо свима пријатељима Милетићевим, нашим и народним. Сад ћемо да покажемо, колико умемо поштовати човека, који за нас, за српство живи, да покажемо не ради нас, него зарад туђина; који неће да види што јесте: да уз Милетића стоји народ српски. Нови Сад све, што може, чиниће. Овде се склопио одбор, који ће госте са стране дочекивати. Одбор тај спремиће у подне, када Милетић приспе, величанствен банкет (ручак), а у вече свечану бакљаду. Свако, ко је рад учествовати при банкету и бакљади, нека се пријави одбору. Одбор ће даље са депутацином, коју је Нови Сад изабрао, послати своја два члана, који ће бити на руци осталим члановима депутације са стране. Депутација полази из Новога Сада у понедеоник 4. (16.) октобра у Вац. У Пешти у уторак на вече у 8 сахата заказан је састанак свију чланова депутације „код краљице енглеске.“ Сваки, ко жели да се придружи депутацији, сматра се за члана њеног. У среду стиже депутација у Вац да изведе Милетића из тавнице. Тога дана враћа се у Пешту и у петак стиже у Нови Сад. Браћа Шајкашка и Сентомашка спремају се да на коњи изађу пред брата свога, а браћа Сремци да га при проласку на обали српској дочекају. Све се дакле дигло, све је устало на ноге српске, да покаже да зна: ко је Милетић!

У Новоме Саду 1. октобра 1871.

ОДБОР.

СРПСКА НАР. ЗАДР. ШТАМПАРИЈА У Н. САДУ 1871.

У НОВОМ САДУ 2. октобра.

ан глас имамо да прибележимо гесту. У Раковици у огулинској побунио се народ. Мађарске но- не јављају просто да је дигла се х додају, да је генералу Молинару руком да је ограничи само на овицу. Бечке пак новине узимају ного озбиљније, јер њима се из леграфише: „да су у огулинској породили се озбиљни немири, чете савладаше патроле, што послане, попљачкаше магацине се бране. Два баталијона инфан- лати су из Карловца на место ла побуна. „Преса“ бечка доводи у свезу са захтевима чешким лом, па вели: „То би био почетак рату, који је бездушна котерија

на растанку разговоре о потоњој радњи омладине. Али повереник мађарске владе не даде им да и даље остану на месту скупштине.

Срби који у Вршцу живе договоре се међу собом, да се на другом ком месту у вароши скупе на јавни састанак (митинг), по праву које је грађанима Угарске законом признато и ујамчено. Али местна власт и то забрани.

Такво је непријатељство развила мађарска влада противу Младог Српства, које на пољу науке и просвете тежи братској сагласности и узајмности народа и људи!

Шта и како да чинимо на спрам такве силе?

Да ли да одмах непријатељство непријатељском силом бијемо, да зло за зло враћамо?

Гора, где остаје светло отворена радницима Младог Српства.

Младо Српство, као што има позив да науком постане живи извор братске сагласности и узајамности, треба да по свему народу буди дух удружења и свест о потреби заједничке радње за слободу и напредак. Треба да се на све стране састављају одбори и задруге за омладинске цели. Сваки одбор и свака задруга нека ради колико у свом месту највише може; а сви нека се поставе у свезу са годишњим одбором, који ће радити да се одржи сагласност у делу и јединству у цели свеколиког Младог Српства.

Местни одбори и задруге, као и поједини чланови уједињене омладине српске могу ступити у свезу са годишњим одбором

нека већ одавна замислила. Почетак се чини на леђи Угарске и ако се тај паклени покушај у зачетку не угуши, то ћемо ми имати шта више и озбиљније чути. Али се ми надамо да ће Угарска изгазити те прве искре, којима се хоће да запали кућа њена, да не буде могла помоћи гасити кућу суседову.“ Мађарске новине једне, које нису у владиној служби, виде у овоме устанку репетицију догађаја од 1848. године. Оне веле да је и онда кад су Чеси устали против устава граница устала на Мађарску. Те новине још се већма плаше тога устанка него бечке јер веле да је земља огулинска слика и прилика Бокешкој земљи а ту је одмах преко пута Босна. Те новине иште да Молинари поступи што строжије може да ни коме пардона неда. Неће ли баш тиме распалити народ, који је већ јако киван на Мађаре на освету, која ће ширити устанак од села до села од горе до горе, на то не помишљају новине мађарске, али лако је њима тако говорити; нама се срце цепа, кад помислимо, да ће и једна глава српска пасти и ми стрепимо, да неће доћи до покоља, који ће и онако нас ојађене у црно завити, а да ће бити жестока окршаја томе је сведочба то што се Молинари неусуђује послати друге граничаре ни побуњенике него шиље пешадију од линије. Ако су ти линијаши још Мађари онда је несрећа ту.

Шта је, за што устадоше на оружје Огулинци, о томе ако нећемо да узмемо оно што Мађари и Немци држе да је то посао камарилин не можемо ништа поуздано јавити. Ако би се хтели упустити у нагађања онда би тај устанак овако могли разјаснити. У граници а особито горњој јако је народ озлојеђен што се граница укида а још га већма вређа то, што му се вели, да ће доћи под Мађара. До скора сваки граничар солдат држао је своју пушку код своје куће, али од неколико година од како се озбиљно наумило да се граница укине морају солдати кад сврше ексерцир предати своје пушке у магацине. И ове јесени морао је бити најпре ексерцир и у Раковцу, де је побуна почела, па кад се свршио и кад је дошло време, да се пушке предају у магацин морао је когод подбунити војнике: е сад је последњи пут како си имао пушку у рукама до пролећа нема ни пушке ни границе.

Елаборат чешки већ је готов и послат је поштом цару. Сад је на цару, да покаже коме ће се приволети царству, сад му ваља јуначку реч проговорити, јер урликање бечких и пештанских новина тако је страшно да се иште велика одважност на то се не обазрети. Па да је само на новинама него готово рећи све што је Немац и Мађар противно је изравнању по предлогу чешком. Мађари се спремају да отворено изађу у бој против тога изравнања и деакова странка држала је клуб свој и ту се о томе договарало. Немци опет на својим саборима већ су и за Величаство запели, те не остављају ни самога цара на миру. У дољно-аустријском сабору рекао је један посланик да је цар својом речи зајамчио устав, али како се сад тај устав руши, то он више не верује ни човечијој ни царској речи.

НАРОДНА СКУПШТИНА У СРБИЈИ.

Пречи текући послови прекидају нам низ чланака о Србији, али ту и нема штете. Штете би онда могло бити, кад би влада, или скупштина у Србији обраћала пажњу на органе јавног мишљења, особито оне, који су ван њиног домашаја, те своје мисли слободније и отворније, а у млогом обзиру и безпристрасније изјавити могу. Но то у Србији не бива, шта више, млоги или са охолости, или са простоте, или са обојега, јер се те крајности додирују, а често и смешају, налазе своју дику у том, да се ни на чије речи, ничији савет необзиру. Зато и ми, неимајући коме говорити, немамо разлога ни итати са своји разлагањем, јер ако се ово прошлости тиче, то није стало до тога, хоће ли критика мало раније или касније изићи, а ако се будућности тиче, то како влада у Србији својим, а ми својим путем идемо, и како тако рећи ње ради и не говоримо, него више нашег народа и публицистичне дужности ради, то и с те стране „имамо времена“. Што се саме скупштине у Србији тиче, то она није власна, а као што се види, још ни кадра обазрети се и на саме жеље и назоре у своме крилу — а камо ли да жеље и назори други Срба до ње пута наћи могу.

Говоримо о духу владајућег устава у Србији; о уставу и његовим манама; о закону о печатњи, и о пороти, и било би на реду, да говоримо потање о одговорности владе и званичника, и закону у Србији о њој; о самоуправи месни и окружни обштина, као о основи слободне државе; о установи, без које не вреди ни најбољи устав на папиру, и без које је и најслободнија печатња бољка у стакленом врту, или боље рећи мати свију друштвени установа и завода: слободи јавнога збора и договора,

Прионимо драга браћо и родитељи, који децу имамо, да овај завод за наш подмладак што пре подигнемо, да не буде после касно.

Ово држим, да је за сада доста речено, а желио бих, да ово моје неколико редака одзива нађе.

ЗАПИСНИК

САСТАВЉЕН У СКУПШТИНИ ОД 27. СЕПТ. 1871. ИЗБОРНИКА ПРОТОПРЕЗВИТЕРАТА КАРЛОВАЧКОГ ЗА ИЗБОР ЧЛАНОВА ЗА ЕПАРХИЈСКУ СКУПШТИНУ ЗАКАЗАНОЈ.

Присутни: Сава Поповић и Цветко Поповић учитељи из Буковца. Стеван Симоновић и ђорђе Матић из Каменице. Миша Арадски и Лазар Арсенијевић из Лединаца. Марко Поповић и Живко Живковић из Беочина. Ђока Грчки, Лазар Радојчић и Јован Костић из Черевића. Стеван Милетић и Аврам Радовић из Нештина. Павле Ивановић из Нерадина. Урош Вујић, Павле Јовановић, Гавра Крстић, Ђока Добричић, Павле Мићашев и Стеван Којадиновић из Ирига. Ђорђе Анђелић и Јаков Михајловић из Врдника. Аврам Мишковић, Павле Мијатовић и Стеван Недић из Јаска. Станко Ћојкић из Мали Радинаца. Ђорђе Петковић из Чортановаца. Тодор Недељковић и Данило Летић из Крчедина. Григорије Селинов из Сланкамена. Марко Сањанин из Саса. Петар Гаин, Стеван Чорбановачки, Павле Јовановић, Живан Малетић, Стеван Станковић и Јаков Ковачевић из Голубинаца. Пошто седницу Председник г. Атанасије Поповић отвори и Стеван Симоновић једногласно за перовођу скупштинског изабран би, приступило се к избору одбора од 6. лица за преглед веровница и том приликом буду једногласно изабрани: ђорђе Матић, Урош Вујић, Аврам Мишковић, Јањанин Марко, Павле Јовановић и Живковић за чланове одостоверавајућег одбора.

Почем је изаслани одбор изјавио да је веровнице прегледао и све у реду нашао, буде седница одложена и у конференцију претворена. По учињеној изјави од стране конференције, да су се исти у избору сложили буде седница настављена и у истој са чланове епархијске скупштине буду ове особе једногласно изабране: 1. Стеван Симоновић из Каменице. 2. Ђока Грчки из Черевића. 3. Стеван Милетић из Нештина. 4. Марко Поповић из Беочина. 5. Паја Јанковић из Ст. Пазова. 6. Шандор Радовановић из Карловаца. 7. Марко Јањин из Саса. 8. Аца Натошевић из Сланкамена. 9. Аврам Мишковић из Јаска. 10. Урош Вујић из Ирига. 11. Павле Ивановић из Нерадина. 12. Ђорђе Анђелић из Врдника.

По прочитању буде овај записник од стране скупштине одобрен, закључен и потписан.

Стеван Симоновић с. р., перовођа. — **Атан. Поповић** с. р., протопрезвитар и председник.

(В) У НОВОМЕ САДУ, 30. септембра. Већ од неколико дана разносе се по нашој вароши опомене од стране финансијског фискала у Сегедину, којима се поједини дужници *ераријалног зајма* позивају, да свој дуг најдаље за 8 дана под теретом ексекуције плате. Дакле сад је наступило оно страшно време, којим се Новоме Саду толико претило; сад се више ствар не сме одуговлачити, него ваља брзо лека тражити, док још није већ све касно. Одбор, што га је варошка главна скупштина у тој ствари изаслала, учинио је од своје стране први корак у тој ствари, наиме он је свуда по вароши разаслао позиве, којима се сви овдашњи становници, што су ераријалним зајмом оптерећени, позивају на пријатељски договор, који ће се држати у магистратској дворани у недељу 3. октобра у 9 сати пре подне. На овоме пријатељском договору ће се утврдити, какви кораци да се сад предузму ради олакшања у погледу отплате ераријалног зајма, па што се ту закључи, то ће се поднети као предлог главној скупштини варошкој, која ће се одмах после недеље тога ради држати, и она ће онда према томе даље кораке учинити.

— У ову недељу, што сада долази, сазвана је главна скупштина овдашње српске црквене православне општине, у којој ће се бирати *заступници на епархијску скупштину*. У овом је листу подробно разложен значај и задатак епархијских скупштина, па с тога држимо за сувишно напомињати нашим општинарима, да у што већем броју дођу у недељу на скупштину, и да себи за заступнике на епархијској скупштини изаберу такове људе, који ће имати и воље и способности, да тамо ову општину тако заступају, како ће потпуно одговарати њеном имену и положају у Српству.

— *Српска народна позоришна дружина* давала је 23. о. м. у Вршцу последњу своју представу, и одатле је отишла на неко време у В. Кикинду, да тамо пробави, док се у Новоме Саду дворана не савида, па ће онда преко зиме доћи у Нови Сад, ако каква виша сила не стане томе на пут, т. ј. ако се зидање дворане не би међу тим од стране угарског министарства забранило; но ми се уздамо да дотле не ће доћи, јер по извештајима, што их из Будима имамо, сви су изгледи, да ће можда још пре него што овај лист у руке наших читалаца досне, доћи министарски отпис, којим се укида пређашња наредба и допушта даље зидање ове за Нови Сад преко нужне дворане.

— Пре недељу дана саопштили смо у овоме листу, ко су изабрани за професоре на овдашњој реалци, а сад накнадно јављамо: да је за управитеља реалке изабран професор др. Милан Јовановић.

— У своје време јавили смо нашем читалачком свету, да је поротни суд у ствари преске парнице због чланка, што је лане у „Застави“ изишао под насловом „Аустро-Угарска и Словени“, одбио приговоре застарелости и да се на то оптужени обратио на касацију. Сада можемо јавити, да је и касациони суд одбио те приговоре и писац чланка др. Милан Ђорђевић позван је на коначну расправу, која ће бити пред поротним судом у Пешту 14. (26.) октобра на св. Петку.

— Пр. професор на новосадској гимназији, г. *Јосим Поповић* наименован ја за јурасора у Срему, и услед тога дао је оставку на професорству. Тиме је упражњено место професора природних наука на нашој гимназији. Ми се надамо, да ће патронат гимназијски овом приликом постарати се, да да ово место заузме стручњак, каквих бар сада хвала богу имамо, а не да се стручњацима претпостављају они, који из природних наука толико разумеју, колико су још у гимназији научили, ако и то још нису заборавили.

— Већ је на све стране *берба* у велико отпочета, и ми држимо, да би сада преко нужно било, да од сабора изаслате *манастирске комисије* манастире обићу, и особито са погледом на бербинско доба потребне мере учине.

ТЕЛЕГРАМ УРЕДН. „ЗАСТАВЕ.“

Будим 28. септ. Будимски протопопијат изабрао у јепархијску скупштину свештенике: Мађаревића, Поповића, Михалцића; световњаке: Мандића, Лупу, Турјака, Милића, Коларовића, Игњатовића.

НОВИЈЕ.

Загреб 27. септ. И изборни окрузи: Горњи Карловац, Јаска, Крапина и Порторе изјавили су се за декларацију народних заступника.

Пешта 27. септ. Новољан одговор на чешку адресу сматраће деакова странка као уставан прекршај, овде ту адресу називају политичком бестактико
се. Че
истор
пређа
тив с
ски са
цекој
чешко
1767.
Ка
следњ
говор
Троје
на то
Бр
из Веј
јако з
вих г
ним м
запов
о бон
биљни

По
на кн
„(
учтив
Саду
штамп
готова
У

„Ма
Наке В
напишу
1. И
српске
дук. Ро
2. П
фор. Ро
3. П
писма,
фор. Ро
4. Д
жевност
књиге,
пишчев
товима
Ово се
или нем
5. П
се лечи
А за
1. П
крајини
да 60 ду
2. На
крајевим
Рок Пе

3. Да се предложи начин, којим би се могла у нас продаја књига најбоље удесити. Награда 80 фр. Рок ђурђев дан 1872.

4. О јестетици наших народних песама. Награда 100 фор. Рок ђурђев-дан 1872.

5. Монографија Новога Сада. Награда 60 фор. Рок Петровдан 1872.

6. Новела или приповетка из нашег народног живота. Награда 100 фор. Рок Петров-дан 1872.

7. Погледом на наше крајеве овде у колико је корисно по наш народ пољоделство, у колико ли сточарство. Награда 100 фор. Рок ђурђев дан 1872.

8. Научна расправа о народној медицини у опште и о народној медицини српских земаља на по се. Награда 200 фор Рок Петров-дан 1872.

9. Расправа о користи и потреби жупанијске системе или системе децентрализације у опште, а посебице да се докаже историјски, да ли су жупаније словенска установа. Награда 200 фор. Рок Петровдан 1872.

А за преводе из римске класичке књижевности:

1. Четири катилинске беседе цицеронове с кратким уводом и разјашњењем. Награда 80 фор. Рок Петров дан 1872.

Свако дело, које коју год од ових награда устражи, треба да се пошље „Матици Српској“ у Нови Сад до рока, како је који за које дело одређен и то или под именом пишчевим, или и безимено по уобичајеном начину.

Рукописи се не враћају, а писцу онога дела, коме се награда досуди, издаће се награда тек онда, кад писац дело „Матици“ печатано поднесе.

Награда се губи, ако писац своје дело, којем је награда досуђена, за годину дана не изда, или ако за то време у том погледу с „Матицом“ што друго не уговори.

Расправе за „Летопис“, којима се награда досуди, печатаће се прво у „Летопису“, а после се и писцу и „Матици“ оставља право, да их могу и посебице штампати.

Из главне скупштине „Матице Српске“ што је била у Новоме Саду 13. (25.) септембра 1871. год.

А. Хаџић, с. р., секретар. — **Др Јов Субботић**, с. р. председник „Матице Српске“

ПОЗИВ.

Одбор задруге за српску народну штампарију држаће редовну своју месечну седницу у четвртак 7. (19.) октобра о. г. у 5 сати после подне у дворани „Матице Српске“, на коју се овим сви чланови учтиво позивају. **Председништво.**

ПОЗИВ.

У среду 6. окт. т. г. држаће бечка омладинска дружина „*Зора*“, своју конституујућу седницу.

Позивамо како све чланове, тако и све оне, који се желе за чланове уписати, да се реченог дана у 7 сахата у вече, код Алтингера и Каубека (Wollzeile Nr-o 38.) искупе.

У име одбора

Стеван Ђурчић.

Молбенице ваља са нужним исправама снабдевене, до 1. новембра т. г. по римском на долупотписаног послати.

У Сомбору 7. октобра 1871.

У име установљавајућег одбора

Јован Вујић старији,
привремени председник.

1—3

Бр. 566.

ОГЛАС.

У општини Турији издаваће се 26 октобра. по р. пре п. у 9 сахати путем јавне дражбе под закуп општински велики бирцуз и риболов на каналу на три године дана и то од 1. Јануара 1872. до последњег децембра 1874. год.

Писмено обећања — за сваку врсту на особ — са 50 форината јамчевине примају се најдуже до предпоследњег дана дражбе. Ближа условља могу се у свако доба у званију местног бележника видети.

У Турији 5. октобра 1871.

Васа Стојковић бележник. — **Јован Медурић** кнез.

2—3

ОБЈАВА.

На главној пијаци лежећи гостилник **„код мађарског краља“** издаје се на три једно за друго следеће године т. ј. од 1. новембра 1871. до последњег октобра 1874. год. по римском у закуп највишем даватељу, путем јавне дражбе, која ће се **15. октобра** 1871. по римском у јутру у 9 сати у овдашњем српском читаништу обавити.

Исти гостилник скопчан са једном крчмом састоји се из 14 соба за путнике, једне кафане, две собе, обиталиште за угоститеља, кујне, две штале, једне велике, једне мање, простране, два подрума, за сено, и другог тавана, шупе за лупа за кола.

је вољан у дражби учествовати, има 10% у руке дражбеног одбора пре на своту од 3500 фор. а. вр. по-

ватељ има кауцију у своти годишње отовности, или у папирима, или у ционичним а у случају притјажанија ра са укњижењем. годишње аренде,

ицитацијонална стоје у српском чи-ена од у јутру 8 сати до у вече

ечаћени са 10% пишманлука снаб-пре почетка лицитације на доле-дседника припослати.

понуде неће уважити.

едница српске црквено-школске оп-кереку 1. окт. 1871. п. р. држане.

Мита Савић, председник.

АДВОКАТ

ИСЛАВ КАСАПИНОВИЋ

у Панчеву,

писарницу. 1—3

РЕСПОДЕНТА

и језик тражи доленазначена управа. елио овог звања примити се, има доста-ве о своме досадашњем занимању, као и азначити.

Управа београд. кредит. завода.

ОБЈАВА.

обућарској дружини потребује шест калфи, ерски посо, двојицу за женски и једног је добра и сигурна. Рад се добар тражи.

Обучарска дружина.

А И ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА

ОВЦА И СИНОВА

у Руми

бољи и старији спомоћника, који желе , имају се ома са офертом на исте обра-

2—3

спродаја.

трговини код „Златне диње“ у Новом оначно еспап, као: Штофови за мушко овртно платно, урађени шалова, зим-, и различитог у овој струци спадају-испод куповне цене. 3—3

ФАКТУРНА ТРГОВИНА

АВРИЛОВИЋА

од „лепе пастирке“

у Новом Саду,

брог практиканта. 3—3

Т. МАРКСОВО

ОНСКО ПИВО

у флашама

под гаранцијом да је добро може се добити само код

Е. БУРШТАЈНА у **Бечу**,

Hernals, Hauptstrasse Nr. 88.

Моје већ од више година чувено Мало-Швехатско средсредно стовариште за пиво у боцама (флашама) препоручује и сада због свог особито финог квалитета чувено **Ст. Марксово салонско пиво** које ће п. т. публику што није пиво подпуно изненадити, по што са свим одговара укусу које п. т. публика тражи у пиву.

Пивара у Ст. Маркса поверила је само мојој фирми стовариште тог салонског пива у флашама, и ја ћу то поверење оправдати брзом и тачном послугом п. т. купцима.

Цене: Ст. Марксово салонско пиво . . . . заједно с боцом 26 н.
Мало-Швехат. извозно лагер-пиво . „ „ „ 25 „
„ царско-мерцен пиво „ „ „ 26 „
„ бок-пиво . . . . . „ „ „ 28 „

Прекупци у великом добијају особити рабат. Накнада за празне боце 10 нов.

Пиво се *шаље* у сандуцима од 48 боца.

Извозно пиво у бурадима рачуна се што може бити јефтиније. 1—6

У Сентомашу 26. септембра 1871.

Тоша Хаџић, председ. прк. општине.

2—3

СТЕЧАЈ.

При установљавајућој трговачко-занатлијској банци у Сомбору, имају се следећа звања да попуне:

а) звање тајника са годишњом платом од 2500 ф.

б) звање књиговође са годишњом платом од 1200 ф.

в) звање благајника, са годишњом платом од 1000 ф.

Благајник је дужан кауцију са 2000 ф. положити. Ако исту у готовом новцу уручи, имаће од завода 5% камате.

Они компетенти, који су у подобном заводу служили, имају поред иначе једнаке способности првенство.

Властник и издаватељ др. Свет. Милетић. — Одговоран уредник Стеван Поповић. — Српска народна задружна штампарија.

„ЗАСТАВА“ излази три пута у недељи: **средом, петком и недељом.**

ЦЕНА ЈЕ ОВА

за Аустро-Угарску:

на целу годину . . . . . 12 фор.
на пола године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец дана . . . . . 1 „

за Србију:

(у сребру)

на годину 120 гроша, на пола године 60 гроша, а на четврт године 30 гроша чар.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по количини врста или места које заузимају из оваких ситних петит слова, и за сваку врсту плаћа се увек по 6 новчића, а за жиг сваки пут башка по 30 новч.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „Заставе“ у Нови Сад, у кући под бројем 11 и 12 у дунавској улици.

Рукописи не враћају се натраг.

БРОЈ 116. **У НОВОМЕ САДУ, У НЕДЕЉУ 3. ОКТОБРА 1871.** **ГОДИНА VI.**

УЈЕДИЊЕНОЈ ОМЛАДИНИ СРПСКОЈ.

Браћо! Зарекосмо се пре пет година, да на јавноме пољу просвете заједнички радимо за напредак народа.

Ходећи за науком, која учи да су сви народи и људи браћа, ми пружисмо братску руку свакоме народу и човеку. Наше зборове и скупштине, наше листове и књиге, нашу реч и песму посветисмо ми братској сагласности и узајамности свију чланова велике породице — човештва.

Наше име, Младо Српство, постаде чувено и у страноме свету. Оно стече пријатеље у пријатељима човештва, али и непријатеље у непријатељима слободе и напретка.

Међу наше непријатеље уврсти се, на жалост, и мађарска влада, у пркос свима разлозима разума, који упућују Мађаре да са Србима заједно цивилизацију противу варварства бране.

Од две године већ војује мађарска влада противу братског духа Младог Српства. Она писа најпре омладинском одбору у Новоме Саду, да Срби који живе ван Угарске не могу бити у омладинској свези са онима који су под тако званом круном Стевановом. Омладински одбор покуша да је обавести, како би неправедно било не дати да се на умноме пољу а у цели човечанског напретка шире братске везе међу свима Србима. Влада ипак остаде при своме. Омладински одбор разложи јој и по други пут неправичност њену; али, она прибеже и крајњем средству да би постигла што је наумила.

Шеста скупштина уједињене омладине српске, која ове године у Вршац сазвана беше, би изненађена званичном опоменом мађарске владе, да не сме ни о чему другоме већати и гласати, него једино: *хоће ли или не ће изкључити из своје средине оне Србе који не живе у Угарској.*

Па то није све.

Влада мађарска послала је и ванредног повереника (комесара) свог у скупштину омладинску. Повереник њен беше овлашћен, да и оружаном силом растури скупљену омладину.

Свесна права и достојанства свог скупштина уједињене омладине српске није хтела допустити, да се и један једини представник Младог Српства незаконито искључи из средине њене. А да би и за будућност осигурала извршење омладинског устава „по коме српски родољуби од свуда где их има, сједињени за просвету и напредак народа, представљају Младо Српство,“ она је похитала те је у првој седници својој, чим се законито саставила и уредила (конституисала), изабрала годишњи одбор. Заступајући Младо Српство кад ово на скупштини није, годишњи одбор посродоваће живу свезу међу омладинским задругама и члановима. А скупштина му је поверила, да води бригу где ће у своје време сазвати другу скупштину *целокупног* Младог Српства.

Остајући верна уставу по коме је сазвана, шеста скупштина уједињене омладине српске хтела је да сама одреди шта ће и докле ће радити. Али, повереник мађарске владе, изиђе собом пред скупљену омладину, те силом власти која му је ванредно поверена, прогласи да се скупштинска радња омладине „одгађа до даље наредбе.“

Скупштина одговори на то бурним усклликом: „живела уједињена омладина српска.“

Који на скупштини беху хтедоше да се на растанку разговоре о потњој радњи омладине. Али повереник мађарске владе не даде им да и даље остану на месту скупштине.

Срби који у Вршцу живе договоре се међу собом, да се на другом ком месту у вароши скупе на јавни састанак (митинг), по праву које је грађанима Угарске законом признато и ујамчено. Али местна власт и то забрани.

Такво је непријатељство развила мађарска влада противу Младог Српства, које на пољу науке и просвете тежи братској сагласности и узајмности народа и људи!

Шта и како да чинимо на спрам такве силе?

Да ли да одмах непријатељство непријатељском силом бијемо, да зло за зло враћамо?

Не. Младо Српство изрекло је једном за свагда, да оно и у грешнику и у противнику своме не заборавља човека и брата. За човечну цел, оно се само човечним средствима служи; па и ми имамо за данас да се бранимо противу мађарске владе само оружјем науке, разлога и убеђења.

Годишњи одбор, што га је изабрала шеста скупштина уједињене омладине српске, позива, дакле, сву браћу чланове Младог Српства, да се зулуму и неправди, што се противу њих развијају, одупру снагом јавне истине и братске речи. Дивљачки немир мађарске владе, као и никоја друга сила, не треба да нас забуни и на страну заведе од отворене, просветне и научне радње наше. Ма од куд да би нам се сметње на пут постављале и тегобе задавале, ми треба да останемо стално уједињени љубављу и пожртвовањем за напредак народа и човека. Пред сваком новом сметњом и тегобом, нека се удваја просветна енерђија наша, те да се ускори триумф начела за која радимо.

Једнакост народних и људских права и дужности; слободу једнаку за све и свакога; удружење слободних људи и савез слободних народа, на темељу узајамног познанства и поштовања, а за узајамну заштиту, одбрану и потпору: ево шта ми хоћемо.

А то хоћемо, што у томе видимо услове и јемства за општи напредак, за добро свију и свакога, што је вазда било и остаје главни смер наш.

Народни сабор и независна штампа Угарске дужни су да ограде мађарски народ од заблуда и страсти које његову данашњу владу руководе. Страдајући некад и сами од зулума туђинаца господара, синови мађарски налазили су у свима уставним земљама отворено поље не само за мирну научну радњу, него и за политичну агитацију. А данас кад се Мађарска хвали да има своју уставну и одговорну владу, зар да Србима угарским не буде слободно у цели просвете руковати се са својом суседном браћом, и то на земљишту које је скупо и прескупо српском крвљу плаћено?!

Борба противу књижевног и научног удружења Срба јесте борба противу умне и моралне солидарности, којом наука све народе и људе уједињава у ону велику целину што се човештво зове. Допустити такву борбу значило би бацити се за неколико столећа назад, бацити у времена варварске усамљености, свирепог клања и зверског растрзања између дивљих раса и племена. А то нити може бити од користи, нити може служити на част народу чије име мађарска влада носи.

Било како му драго, ми који сачињавамо Младо Српство, корачајмо правце и без спотицања напред! На нашој је страни сила времена, над којом нема силе. Време обара све што је противу науке и напретка; оно ће оборити и све што је устало и што устаје противу просветне тежње Младог Српства.

У нашој радњи за напредак народа не заборавимо, да пред нама стоји *Србија* као природно огњиште за развитак уједињене снаге Младог Српства. Имајући то на уму, годишњи одбор покушаће све што достојно покушати може, да би се у Србији прикупила умна и морална снага српска, те да се истином и науком утврде и развију основи народног напретка.

Па осим Србије ето је и независна *Црна Гора*, где остаје светло отворена радницима Младог Српства.

Младо Српство, као што има позив да науком постане живи извор братске сагласности и узајамности, треба да по свему народу буди дух удружења и свест о потреби заједничке радње за слободу и напредак. Треба да се на све стране састављају одбори и задруге за омладинске цели. Сваки одбор и свака задруга нека ради колико у свом месту највише може; а сви нека се поставе у свезу са годишњим одбором, који ће радити да се одржи сагласност у делу и јединству у цели свеколиког Младог Српства.

Местни одбори и задруге, као и поједини чланови уједињене омладине српске могу ступити у свезу са годишњим одбором или непосредно, или у свакој земљи преко оних чланова годишњег одбора који су из те земље. А ево из којих су земаља и који чланови изабрани у годишњи одбор:

За Србију, стару Србију, и Босну изабрани су: Пелагић, Влајковић, Милан Кујунџић, Каљевић, Јеврем Марковић, Владимир Јовановић, Владан Ђорђевић, Свет. Карапешић, Драгољуб Поповић, Велимир Протић, Стојан Живковић, Милан Јовановић и Стојан Угринић.

За Србе у Аустрији и Угарској: Светозар Милетић, Стеван Павловић, Антоније Хаџић, Миша Димитријевић, Лазар Костић, Илија Вучетић, Тоша Недељковић, Милан Ђорђевић и Корнелије Јовановић.

За Црну Гору: Машо Врбица, Јован Сундечић, Милан Костић, Симо Поповић, и Илија Рамадановић.

Чиме и како местни одбори, задруге и поједини чланови омладине могу да припомогну делу народног напретка, то је изложено у одлукама омладинских скупштина, које су штампане у заједницама омладинским.

Свеза њихова са годишњим одбором и међу собом треба да буде као нека клица будућног уједињења Српског народа, који је данас политично подељен.

За утврђење и развитак братске свезе између годишњег одбора, местних одбора, задруга и свију чланова уједињене омладине Српске ништа не може послужити боље него омладински лист *Млада Србадија*. А тај лист доводиће у све ближу свезу живе силе Младог Српства, што јаче и чешће буде давао им прилике, да оне једна на другу утичу, и да се узајамно на радњу покрећу. С тога ће бити потребно да *Млада Србадија* излази на јавност, колико више пута може.

Годишњи одбор радиће са свом снагом да одговори тој потреби. Али, он ће моћи успети само ако се *извори и средства* за издавање омладинског листа *повећају*.

Местни одбори и задруге омладинске, и сви чланови Младог Српства позвани су да обрате свуколику бригу на скупљање предплате и добровољних прилога за омладински лист. Нека учини *сваки колико може*, па да и годишњи одбор буде у стању развити *Младу Србадију* као праву заставу братског уједињења Срба, заставу која ће се поносито вити међу заставама народа који просветом за слободу и напредак раде.

Да се на делу видимо!

Годишњи одбор
шесте скупштине уједињене омладине српске.

У НОВОМ САДУ 2. октобра.

Жалостан глас имамо да прибележимо на овоме месту. У Раковици у огулинској пуковнији побунио се народ. Мађарске новине владине јављају просто да је дигла се буна и одмах додају, да је генералу Молинару испало за руком да је ограничи само на место Раковицу. Бечке пак новине узимају ту ствар много озбиљније, јер њима се из Загреба телеграфише: „да су у огулинској пуковнији породили се озбиљни немири, наоружане чете савладаше патроле, што су на њих послане, попљачкаше магацине и жестоко се бране. Два баталијона инфантерије послати су из Карловца на место де се излегла побуна. „Преса“ бечка доводи тај устанак у свезу са захтевима чешким и са камарилом, па вели: „То би био почетак грађанском рату, који је бездушна котерија нека већ одавна замислила. Почетак се чини на леђи Угарске и ако се тај паклени покушај у зачетку не угуши, то ћемо ми имати шта више и озбиљније чути. Али се ми надамо да ће Угарска изгазити те прве искре, којима се хоће да запали кућа њена, да не буде могла помоћи гасити кућу суседову.“ Мађарске новине једне, које нису у владиној служби, виде у овоме устанку репетицију догађаја од 1848. године. Оне веле да је и онда кад су Чеси устали против устава граница устала на Мађарску. Те новине још се већма плаше тога устанка него бечке јер веле да је земља огулинска слика и прилика Бокешкој земљи а ту је одмах преко пута Босна. Те новине иште да Молинари поступи што строжије може да ни коме пардона неда. Неће ли баш тиме распалити народ, који је већ јако киван на Мађаре на освету, која ће ширити устанак од села до села од горе до горе, на то не помишљају новине мађарске, али лако је њима тако говорити; нама се срце цепа, кад помислимо, да ће и једна глава српска пасти и ми стренимо, да неће доћи до покоља, који ће и онако нас ојађене у црно завити, а да ће бити жестока окршаја томе је сведочба то што се Молинари неусуђује послати друге граничаре ни побуњенике него шиље пешадију од линије. Ако су ти линијаши још Мађари онда је несрећа ту.

Шта је, за што устадоше на оружје Огулинци, о томе ако нећемо да узмемо оно што Мађари и Немци држе да је то посао камарилин не можемо ништа поуздано јавити. Ако би се хтели упустити у нагађања онда би тај устанак овако могли разјаснити. У граници а особито горњој јако је народ озлојеђен што се граница укида а још га већма вређа то, што му се вели, да ће доћи под Мађара. До скора сваки граничар солдат држао је своју пушку код своје куће, али од неколико година од како се озбиљно наумило да се граница укине морају солдати кад сврше ексерцир предати своје пушке у магацине. И ове јесени морао је бити најпре ексерцир и у Раковцу, де је побуна почела, па кад се свршио и кад је дошло време, да се пушке предају у магацин морао је когод подбунити војнике: е сад је последњи пут како си имао пушку у рукама до пролећа нема ни пушке ни границе.

Елаборат чешки већ је готов и послат је поштом цару. Сад је на цару, да покаже коме ће се приволети царству, сад му ваља јуначку реч проговорити, јер урликање бечких и пештанских новина тако је страшно да се иште велика одважност на то се не обазрети. Па да је само на новинама него готово рећи све што је Немац и Мађар противно је изравнању по предлогу чешком. Мађари се спремају да отворено изађу у бој против тога изравнања и деакова странка држала је клуб свој и ту се о томе договарало. Немци опет на својим саборима већ су и за Величаство запели, те не остављају ни самога цара на миру. У дољно-аустријском сабору рекао је један посланик да је цар својом речи зајамчио устав, али како се сад тај устав руши, то он више не верује ни човечијој ни царској речи.

НАРОДНА СКУПШТИНА У СРБИЈИ.

Пречи текући послови прекидају нам низ чланака о Србији, али ту и нема штете. Штете би онда могло бити, кад би влада, или скупштина у Србији обраћала пажњу на органе јавног мишљења, особито оне, који су ван њиног домашаја, те своје мисли слободније и отворније, а у млогом обзиру и безпристрасније изјавити могу. Но то у Србији не бива, шта више, млоги или са охолости, или са простоте, или са обојега, јер се те крајности додирују, а често и смешају, налазе своју дику у том, да се ни на чије речи, ничији савет необзиру. Зато и ми, неимајући коме говорити, немамо разлога ни итати са своји разлагањем, јер ако се ово прошлости тиче, то није стало до тога, хоће ли критика мало раније или касније изићи, а ако се будућности тиче, то како влада у Србији својим, а ми својим путем идемо, и како тако рећи ње ради и не говоримо, него више нашег народа и публицистичне дужности ради, то и с те стране „имамо времена“. Што се саме скупштине у Србији тиче, то она није власна, а као што се види, још ни кадра обазрети се и на саме жеље и назоре у своме крилу — а камо ли да жеље и назори други Срба до ње пута наћи могу.

Говоримо о духу владајућег суставa у Србији; о уставу и његовим манама; о закону о печатњи, и о пороти, и било би на реду, да говоримо потање о одговорности владе и званичника, и закону у Србији о њој; о самоуправи месни и окружни обштина, као о основи слободне државе; о установи, без које не вреди ни најбољи устав на папиру, и без које је и најслободнија печатња биљка у стакленом врту, или боље рећи мати свију друштвени установа и завода: слободи јавнога збора и договора,

и слободи удружења, којој у српском уставу ни гласа ни трага нема, и још о неким појединостима. Но течај ствари на скупштини у Крагујевцу не оживљава вољу, не жури никога, и како дакле за горње ствари има времена, да о њима пишемо, кад журнијег посла немамо, то ћемо сад пре даљег корачања бацити поглед на течај ствари на постојећој скупштини у Крагујевцу.

Поглед нам наравно најпре пада на „престолну беседу“. Ова у почетку истину каже, кад данашњу скупштину у Крагујевцу назива „првим збором“, на који се скупштина састала, да се са владом о законодавним пословима земаљским договара. Народна скупштина у Србији, састављена трећином, или оноликом количином владини посланика, колико она за доста нађе, без права иницијативе, шта више и без права, да може о другом чем саветовати се, осим што је устав набројао, или јој влада даде, без истинске неодговорности своји чланова за говоре у скупштини, а и без права, да владу и за „опаку владавину“, за целисходност своји дела правно на одговор позове, и тим контролу над правим, позитивним задатком државне владе успешно врши — у таким околностима народна скупштина нема својства и јамства законодавног тела државног.

Беседа се најпре осврће на плодове прошлога рада, па онда напомиње предлоге, које ће влада скупштини да поднесе, и напоследку завршује са успехом спољашњег рада.

Од одношаја, који се по речима беседе, „под благодетним окриљем“ уставне зграде у сваком погледу поспешније развијају, беседа нам напомиње удружења, која „разсејане пређе силе, растурене капитале“ живо прибирају. Банке и разне задруге у Београду постале су истина „од како је народни устав проглашен“, али би се то уставу ако не у свему, оно знаменито приписати могло, да је устав ујамчио „слободу удружења“, што није, него и сад постанак и обстанак друштава и задруга зависи од полицајне власти. Што се пак саме ствари тиче, већина задруга, за које је и Розен нем. демократи, Густаву Рашу хвалио се, дело је радина, и „Раденика“ у Београду.

Од законски предлога у беседи налазимо на првом месту: предлог о уређењу трошкова путујући управни званичника; за тим о уређењу свештенчки прихода и побољшању стања „учитељског“, чему је зајиста и у Србији време. Што се у беседи каже: „да задовољно и спокојно можемо *од сад* погледати на нашу народну војску *васколику подпуно оружану*“, томе се и ми радујемо: од сад бар, кад се згодна прилика укаже, неће се моћи „неспрема“ за изговор употребљавати. Што се жељезнице тиче, и ми држимо, да је преча Босна, него жељезница, но ако је из други можда баш стратегични разлога до грађења, оно смо радознали, да ли је влада остала при уверавању, да ће Србија сама жељезницу градити, а да неће концесију и гаранцију дати туђинцима, па ма то и обадва аустро-угарска државно-жељезничка друштва била. Беседа говори и о посланству повереника у Лондон, и о успеху у погледу дунавског питања. Немамо „плаве књиге“ о течају ствари при руци, но премда се и ми радујемо успеху у том питању, и похвално налазимо, да је српска влада од своје стране све могуће за објашнење ствари и обрану земаљски интереса учинила, то ипак ни сама влада није могла рећи, да је успех њена заслуга. У ствари, где изнајпре Пруска, Енглеска, Француска и Италија Аустро-Угарску подпомажу, но напоследку ипак ова устукне, сасвим су друге чињенице пресудне биле, и то држање Турске и Русије, и невештина аустро-угарске дипломације с почетка у Цариграду. Беседа завршује, да: „није Србија навикнута, да јој се под владом славни Обреновића крње земаљска права; то се још мање *смело* догодити онда, кад намесништво у име „Обреновића земљом управља“. Ми пак држимо, да ако у Србији *народ што вреди*, или ако је, као што мислимо, *у њему снага*, то Србија неће ни под каквом владом навикавати се, да јој се земаљска права крње. Није Србија ни за време Карађорђа дала, да јој се земаљска права крње, и ако је после осмогодишњег војевања пала, томе су више светске околности криве биле. Не ваља због поједини потомака застирати спомен свога првог великог јунака. Но по беседи нагласак није толико на Ореновићима, колико на намесништву, јер се каже: да се то *још мање* смело догодити онда, кад *намесништво* у име Обреновића земљом управља“. Снага дакле и заслуга — није — ни у народу ни у Обреновићима, него у — *намесништву*. Можда се није тако мислило, а још мање хтело, *и смело* рећи: али мислимо, да нема филолога српског, који не би у горњим речима горњи смисао нашао.

Долазимо на адресу скупштине на престолну беседу. Већ постанак њен сведочи, да у скупштини млоги немају, а млоги или из удворљивости, или из страха несмеду да имају ни појма о „адреси.“ Најпре се говорило о том, да ли ће се једном од постојећи. за сасвим друге предмете изасланом одбору, или свима тима уједно да повери састав адресе. За тим се говорило, како да адресу састави г. Д. Јовановић, који је и лане „онако *лепу* адресу“ саставио. Дакле ту лепота, гладкост стила одлучује. Један пита, да ли се и после адресе могу предлози износити, а млоги неће да разуму, да је баш зато, што скупштина по „уставу“ нема права, да формалне законске предлоге изнаша, место у адреси, да скупштина изјави, какве би она законске предлоге желила, да би тим владу побудила, и изазвала, да за времена таке предлоге спреми, или ако неће, или неможе, да се оправда, и у обште, да се види одношај скупштине и владе у правом свом облику. О самој адреси зајиста нема се шта рећи. Она није тако звана „парафраза“ (опис) него *препис* беседе. Да не говоримо о том, што у њој нема изражене жеље, а у скупштини се ни гласка нечу, да се покрене ствар поправке и допуне устава, који мана има, и који је већ лањска скупштина прескорачила, тумачећи чл. 90. устава о одношају министарства и савета противу јасног смисла речи у уставу, као што је то онда садањи министар правосуђа увидио, и изрекао — питамо само, је ли могуће, да народ, да скупштина немају никакве, ама баш никакве жеље и потребе, осим оне, што јој влада „на тањиру презентује?“ Но бацање каменом на *сваку* прошлу владу, а удварање *свакој* постојећој влади, то је на жалост црна црта свију скупштина, пред којима нема слободни зборова за обавештење, а за којима нема слободне штампе за контролу.

Таке скупштине нису ни саме себи доследње, и не обазиру се једна на другу, особито ако у свима нису једни и исти чланови. Лањска је скупштина бар наговестила жељу и тежњу за ослобођењем остале браће српске у Турској, кад је казала: „Данашњи догађаји светски, који се развијају у Европи и који су учинили, те велики народи спојавају своје разтурене делове у једну целину, *од пресудног су значаја* и за будућност српског народа. У таким приликама *народ српски готов је, да потражи више јамства за своју самосталност и своју будућност, а радо ће свима силама својим подпомоћи владу Њ. Светлости у постижењу ове своје тежње.*“ Овогодишња скупштина истина понавља то у речима, где се говори: о спокојном изчекивању прилике, кад ћемо највећи задатак моћи да извршимо, и Србство да ослободимо и ујединимо,“ али нити престолна беседа, ни адреса не говоре више о томе: како да намесништво у своје време преда младом кнезу Србију „велику и слободну,“ него само: „унутрашњим миром обезбеђену и напредну“ Србију. Скупштина у адреси очекује: „да влада употреби све потребне мере, да ред и мир у земљи одржи“ енергично. Тако је и у Француској тако звана „скупштина, којој пара нема“ влади Карла X. све строжије и строжије мере препоручивала. Као да влади у Србији треба још *строгост* пропоручивати. Сад смо разабрали и повод томе: јер се неке пасквиле и памфлети разашиљу, те су с тога те речи у адресу ушле. Што из буџака, из таме и мрака изилази, може исто тако да буде масло полиције, да сумњичењем застраши слободоумније, одрешитије људе, као што се већ један скупштинар побуђен, или приморан нашао да од себе сумњу одбија — али ма одкуда тако што из помрчине изилазило, свакако је *то зло, које само горе рађа по народ и отачбину*. Ни влада, ни одпорна јој странка, ма које боје ова била, не би вредила ни потуре, која би се таким средствима служила, или се служи. Пуцање из потаје, било оловом пушке, или оловом штампе, на једној линији стоји. Но зар је томе лек *још већа строгост*? Не — баш противно: већа слобода речи и печатње, и јавност у васколиком јавном животу. У земљи, у којој ни онако што благо и умерено написано, као што је оно од г. Свет. Марковића у Панчевцу о народној ссупштини, није слободно на јавност изнети, није ни чудо, што ничу отровне гљиве пасквила, и памфлета; то је знак, да има *млого ђубрета у јавном животу*.

С овом последњом примедбом већ смо прешли на даљи рад скупштине, и с тиме у свези да завиримо у седницу, где је пало речи противу извештача „Раденика.“ Анта Пантић предлаже, а како неможе да како што и без овостране утворе какве прође, други подпомаже, да се извештачу „Раденика“ забрани долазак у скупштину.

Зашто? Чујте људи, и чудите се: што је за Карамарковића рекао; „да је (приговору у скупштини) изгледао сав *црвен*, и да је била: врева, ларма, вика.“ Дакле то је повреда достојанства члана скупштине, и ове саме? За л' је срамота, *изгледати* црвен, кад је човек раздражен? није, него је питање, је ли имао узрока раздражености, па ако није, онда је срамота не *црвенило* него *жестина* раздражености, коју оно изнесе на лице и на видик. И у другим најпросвећенијим скупштинама буде *вреве, ларме, вике*, зато се нису изтеривали извештачи, ни онда, ако им се и причула врева, ларма, вика. А шта ћемо ми да кажемо за владу, или боље рећи регента каквог, који подпомаже код нас лист, кога извештач на српски народни сабор, и на председника му владику просипље најпростије грдње, и измишљава свакојаке лажи и клевете? Како су та господа „осетљива,“ кад им се когод и длаке на глави косне! Да је министар-председник, и то главом г. Радивој Милојковић могао таки предлог бранити, то нам је у такој ствари чудно поред свега тога, што знамо, да су министри — лутке.

Имамо да се обазремо још на два чина скупштинска: на спор о верификацији Мијалка, и предлог, да се казни бирачки одбор у Јагодини. И ту се министар-председник без нужде и невоље изложио, и напоследку је и од саме скупштине добио шамар. У овом првом случају требало је и са мање основа допустити изтрагу изборног чина — овако ће се без зазора моћи и гори избори догађати, једно што ће се власт мање устручавати, злоупотребе правити, а друго, што ће ослабити воља жалбе и тегобе, кад се види, да је узалуд.

У изборном закону нема спомена, но држимо да се и по себи разуме, да од владе изаслани посланици немају или не треба да имају гласа при верификацији *народног* изасланика. Иначе је то врло опасно. Ево и у овом случају бејаху 54. противу 50. дакле је очевидно већина *народни* посланика била противу безусловног оверовлења Мијалкова, и владини посланици претегоше, а и неумесна беседа министрова могла је четворицу превући. Што се министар пача у расправу о верификацији народног посланика, особито кад је реч о изтраги притиска од стране власти? Кад се пак умешао, и разлог, и образ је захтевао, да и сам препоручи истрагу, да тиме власт оправда. Још је грђе, што се после исти министар заузимао, да се противу бирачког одбора изтрага поведе. Дакле кад је о кожи власти реч, не треба изтраге, кад о кожи бирача и одбора треба. Истину рећи, колико смо досад до г. министра-председника нешто и држали, сад је и са умне, и моралне стране млого изгубио. Тако тесногрудо-мајушно! Шамар, који му је сама његова скупштина дала, у пуној мери је заслужен. Ми знамо, да неки и неки то за дику држе, кад им ми шамар дамо, но овде не направисмо ми „вреву, ларму, вику“, не дадосмо ми „шамар“, него само обележавамо, шта је народна скупштина учинила. Скупштина је пак тим чином показала, да у њој има квасца за ваљано народно представништво. Само више светлости, више слободе међусобног обавешћења путем слободни састанака, и слободне штампе — па ће у Шумадији, у којој је поникло стабло спољашње слободе, развити се и грање унутрашње слободе и самоуправе. Само више светлости, и више — смелости!

СКУПШТИНА У СРБИЈИ.

У Крагујевцу 22. септ. 1871. год.

Септембра 22. у 9 часова изјутра председ. у присуству министра финансије, просвете и правде отвара скупштину и јавља, да се протокол последњег састанка не може читати, што још није готов, за тим пита, одсуствује ли који од данашњег састанка. Неки посланици казаше, кога на састанку нема, наиме Дамјановић обрати се скупштини са говором, — познато је скупштини да сам ја пре неког времена поднео један предлог, који је према решењу скупштинском дат законодавном одбору на претрес. Ја сам сада дознао да тај мој предлог одбор још није у претресање узео, па и ако сам ја казао да је журан. Ја се обраћам скупштини да тај мој предлог узме од одбора као журан, и одма непосредно донесе своје решење о њему, — тим још пре, што су се неки овде у Крагујевцу и Лозници уватили, који су растурали познате нам свима пашквиле, и који су већ затворени; па да се неби земља узнемиравала од таковних зликоваца (!) а и мир и слобода (?) се тиме рушила, — још једанпут моли скупштину да одма његов предлог о надзору по голој сумњи (!) усвоји и своје решење донесе. Алекса Петковић брани и подпомаже говор Дамјановића. Александар Николајевић говори, како у земљи имаде закона, па ако буду какви зликовци уваћени, онда не могу код закона остати не кажњени, зато он захтева, да одбор продужи свој рад започети, и пројекте претреса по реду како је који пред њега дошао. Ковановић као председ. одбора законодавног говори, како се одбор сада занима са претресањем закона о пороти, са којим још није готов, па због тога, он неће започети рад пресецати, докле га скупштина за то не овласти. Многи посланици вичу, нек одбор продужи рад започети. За тим скупштина на предлог председ. усвоји разлог Николајевића, и одби предлог Мила Дамјановића као „журан“. После тога скупштина прелази на дневни ред, и секретари почињу читати несвршени пројект о трошковима чиновника при путовању и то члан 17. који се по решењу скупштине са 18. споји. За тим се прими без измене и 19 члан. После тога чита се последњи 20 члан. Марковић захтева, да општина плаћа трошкове чиновника срезки и кад у окружну варош долазе због данка, поште или дотеривања криваца, и предлаже, да се то дода члану 20. Министар финансије чита пословни ред, у ком се каже, да се предлог о измени у поднесеном пројекту може у претрес узети, само ако буде подпомогнут од 12. посланика. Велики жагор. Марковић устаје и почиње опет да говори, односно првог говора, и скупштина јако виче, неће да га чује, он се у најјачем гласу позива на право, да га треба скупштина да саслуша зато, што и он сваког говорника слуша и не пресеца га у говору. Опет велика вика, чује се са свију страна: нећемо, нећемо. Кад се мало жагор утиша, Марковић опет почиње да говори, а скупштина неће да чује, и због чега мораде одустати од намере говора. За тим се и 20 члан са неком изменом прими. Председ. пита скупштину, хоће ли претрешени закон важити од 1. новембра, као што је влада на пројекту ставила. Многи посланици говоре без реда, да овај закон важи само до идуће скупштине, други опет за годину дана, а све позивајући се на своје пре донесеног решења. Димитрије Ђ. Јовановић говори, како нигде у свету нема, да је законодавац ограничио време, докле ће који закон важити; он даље говори, како су посланици истина сада на три године изабрани али вели, да сви ми случајно за идућу скупштину можемо и не доћи, већ сасвим други; па зар њима да вежемо руке са једним законом, коме смо дали једну периоду важећу, па да га не могу, ако је познат да је непрактичан, уништити, или најпосле, хоће ли и важити таква наша решења, кад скупштина идућа имаће исто право као и ми; он је да се закону не одређује време докле ће важити. Многи посланици без реда говоре, како је скупштина решила, да овај закон узима само на пробу, док се за то време сазна права цифра трошка. Зато они хоће да се и то стави у закону, т. ј. да важи само за годину дана. Настаје велика вика, ништа се не чује шта који говори. Председ. једва утиша скупштину. За тим Каљевић говори, да узмемо, да овај закон важи, док се не покаже да ваља. Министар правде говори, како неби имало смисла опредељивати време докле ће тај закон важити, зато, што се идућа скупштина може и пре године дана састати, коју такова наша решења немогу везивати, па она може и пре године уништити тај наш закон, — но скупштина може постићи своју жељу, ако надлежном министру даде овлашћење, да се по том закону влада за годину дана. Министар финансије говори, како је свако решење у записник скупштински стављено, па због тога чуди се, одкуда сада толиког неповерења скупштинског, те о свршеној ствари опет говори. Многи вичу, није свршено. Велика вика. Управо највећа узрујаност. Председ. неколико пута звони, али све бадава, скупштина се не може да утиша. За тим у жагору Јеврем Новаковић захтева, да се закон тај, који је сада претресан уништи, па да се министру остави право да и даље према распису ту ствар свршава, јер вели, да речени закон ништа не ваља. Председ. говори, како се према пословном реду једном скупштином усвојени закон не може одма од исте скупштине уништити. Са свију страна — готово сва скупштина — виче у глас, није решено, и по томе још закон није примљен. Председник говори, како је скупштина решила, да тај закон ради пробе изда, и да важи дотле, док се неувати рачун колико ће на једну главу прореза доћи, које је решење стављено у записник скупштински, а да би скупштина још сигурнија била са тим решењем, он предлаже да се и овај његов говор стави у записник као изјава. — Затим председ. продужује говор, али се од велике вике ништа не чује, он звони, али није ништа вајде, ларма све већа, једни вичу свршено је, други није. Председ. звони непрестано, и једва велику вику претвори у мањи жагор, затим пита, који је за његов предлог, т. ј. да последњи његов говор, односно важећег закона за годину дана као проба, — дође у записник скупштински као изјава, нек седи, а које противан нек устане. Опет велика вика, у највећем јеку ори се нећемо изјаву. Председ. затим говори, како је и он да се учини проба овим законом за годину дана док се дозна права сума трошка, због чега ћемо вели после решити ко ће те трошкове плаћати, т. ј. дали и окр. вароши и којим начином. Виче се: тако је, свршено је. Многи се обраћају председ. да неда више ником о тој ствари да говори. Опет ларма, велика узрујаност, — у томе председ. даје четврт сахата одмора. После тога председ. јавља скупштини, да је секретар његову изјаву записао. Секретар Живковић прочита изјаву председникову. Предеед. пита усвајали се. Скупштина усваја. Он опет пита јели скупштина задовољена, а она једногласно одговара да јесте. Затим секретар Бошковић чита неке поздраве. После тога секретар Јовановић чита указ, којим се министар просвете овлашћује, да преда

скупштини пројект — нештампан — у нечему о устројству велике школе и пројект о побољшању материјалног стања учитеља и учитељака. Председ. јавља, да ти пројекти принадлеже законодавном одбору. Анта Пантић закева, да скупштина сутра не ради, зато, што ће народња војска која је овде у логору сутра правити маневру, па због тога треба народњи представници да нераде, већ да иду на гледање маневре. Неколико посланика вичу, да скупштина није дошла да гледа маневре већ да ради, јер је греота веле, да народње паре једући пренебрегнемо нашу дужност. Председ. говори, како му ни један одбор ништа предао није, да би скупштина имала шта сутра радити. Неки говоре, да би се сутра могли претресати скупштински предлози. Председ. говори, како је од неких посланика добио неке предлоге, но он је мнења да скупштина изабере још један одбор и за претрес тих предлога а како то без сагласија владиног неможе се учинити, то вели, да ће се он са владом разговорити и првог састанка скупштину о томе известити. Срећковић говори, како се све то до сутра може свршити, па због тога он је мнења да се сутра ради — одобравање. Председник јавља, да ће одбори после подне и сутра радити, — а састанак заказује за прекосутра 24. у 8. сахата изјутра. Скупштина је затворена у 11½ часова пре подне.

ПРЕДЛОГ ЗА ПОРАВНАЊЕ СА ЧЕСИМА.

У пређашњем броју саопштили смо предлог за адресу, што га је одбор тридесеторице поднео сабору чешком, а сад саопштавамо овде у целости основне чланке, који чине саставни део адресе, и који су опредељени да буду основни закон краљевине Чешке.

Ти основни чланци са кратким уводом гласе овако:

Из обзира, да је нераздељива и непрекидна свеза краљевине Чешке са осталим, под управом славновладајуће највише династије сједињеним краљевинама и областима прагматичном санкцијом државноправног значаја стекла, даље вршећи дужно страхопоштовање према највишој акцији њ. ц. и кр. апостолског Величаства, узајмног премилостивог владаоца, напоследку да би се између народа, који су у једној држави братски сједињени, унутарњи мир стално утврдио, закључује сабор краљевине Чешке, да погодбу, која је с Угарском краљевином о положају исте краљевине и земаља угарске круне према монархији и осталим краљевинама и областима учињена, тако као што је од Њ. Величаства као апостолског краља Угарске при крунисању заклетвом санкционисана и иматрикулирањем у зак. чланке од године 1866—67 за Угарску краљевину законом постала од своје стране као правоваљане припозна и накнадно усвоји; и да би ово усвајање у законитој форми изразио, и основе будућег положаја Чешке краљевине према земљама угарске круне и осталим краљевинама и областима определио, закључује следеће

Основне зак. чланке.

I. Краљевина Чешка признаје следеће послове као заједничке свима краљевинама и земљама монархије:

а) Ванске послове уједно с дипломатичким и комерцијоналним заступством према иноземству као и потребне наредбе у погледу међународни уговора.

б) Војништво и поморство изузимајући дозвољивање новака и законодавство о начину, како да се врши обранбена дужност, о наредбама у погледу премештавања и снабдевања војске, о уређењу грађански одношаја, права и дужности чланова војске, неодносећи се на војну службу.

в) Финанције с обзиром на трошкове, који се имају заједнички намиривати, особито установљивање прорачуна као и испитивање односни рачуна.

II. Управу заједнички послова обавља заједничко министарство, ком у смислу с краљевином Угарском склопљенога уговора није допуштено, да управља друге него заједничке послове.

Наредбе у погледу управе и водства као и унутарњег устројства укупне војске припадају искључиво цару и краљу.

III. Краљевина чешка припознаје, да се право законодавства у погледу заједнички послова врши средством изаслати се имајући делегација, и то се има у смислу с краљевином Угарском склопљенога уговора изаслати једна делегација од државнога сабора ове краљевине, а друга уставним путем од остали краљевина и земаља.

IV. Сабор краљевине Чешке бира у ову делегацију из своје средине 15 чланова и 8 заменика.

Избор ови заступника и заменика обнавља се сваке године. До тога времена остају сви у својој функцији.

Одступивши чланови делегације могу се опет изабрати, када је тко изступио из сабора, изступио је тим такође из делегације.

Посланици врше своје право гласања лично. Ако посланика или његова заменика неузбуде, има се предузети нов избор. Није ли сабор сакупљен, има на место одсуствујућег посланика ступити његов заменик.

Ако се сабор разпусти, онда престаје и деловање саборски посланика. Нов сабор бира нове посланике.

Посланици и заменици непримају од сабора никакво упутство. Они уживају као такови исту неповредивост и неодговорност, која им припада по саборском реду као саборским члановима.

Дотичне сабору подељене повластице припадају, ако није сабор сакупљен, у погледу посланика делегацијама.

V. Краљевина Чешка признаје надаље као ваљане оне установе, које су са краљевином Угарском уговорене о уредби и делокругу и о пословању делегација. Ове установе јесу:

1. Делегације сазива цар сваке године; место састанка одређује цар.

2. Свака делегација бира из своје средине председника и подпредседника, као и бележника и друге званичнике.

3. Седнице делегације завршује њезин председник по свршетку послова с царским одобрењем или по царевој заповести.

4. Чланови заједничкога министарства овлашћени су, учествовати код сви делегацијонални разправа, те своје предлоге особно или по заступнику заступати. Они се, ако захтевају, морају сваки пут саслушати.

Делегација има право, управити на заједничко министарство или на којега његова члана питања, те од истога захтевати одговор и разјашњење, надаље именовати поверенства, којим министарства имају дати нужне информације.

5. Седнице делегација по правилу су јавне. Изузетно може се јавност искључити, ако то председник или барем петорица чланова захтевају, а скупштина, кад се слушаоци уклоне, закључи. Но закључак може се само у јавној седници донети.

6. Делокруг делегација обухваћа све предмете, који се тичу заједнички послова. Други су предмети од делокруга делегација искључени.

7. Владине предлоге предлаже заједничко министарство свакој од обадвеју делегација посебице. Свакој делегацији припата такође право, чинити у предметима свога делокруга предлоге.

8. За све законе у пословима делокруга делегација треба привола делегација или, ако овога нема, у заједничкој пленарној седници обе делегације донешен сугласан закључак, а у сваком случају царева санкција.

9. Свака од обе делегације разправља, већа и закључује за се у одељеним седницама, изузимајући случај (12) пленарне седнице.

10. Да делегација буде способна закључивати, потребно је осим председника присутност барем 30 чланова, а за ваљаност којега закључка абсолутна већина присутни чланова.

11. Пословање уређује пословник састављен од саме делегације. Обадве делегације саопштавају своје закључке, а ако треба, и њихове разлоге. Саопштавање је писмено и то свака делегација на свом разправном језику, а с обадве стране прилаже се оверен превод у другом језику.

12. Свака је делегација властна предложити, да се питање реши заједничким гласањем, а тај предлог неможе друга делегација одбити, чим су се дописи три пута без успеха изменили. Обадва председника опредељују место и време пленарне седнице обе делегације за заједничко гласање.

13. У пленарним седницама председавају председници делегација на измену.

14. Да пленарна седница буде способна закључке стварати, треба да су присутне барем две трећине чланова сваке делегације. Закључак ствара се абсолутном већином гласова. Ако је у једној делегацији више чланова присутно него у другој, онда се у већој делегацији толико чланова имају од гласања уздржати, колико треба, да се број гласајући на обадве стране изравна. — Ко има да се од гласања уздржи, одређује се коцком.

15. Пленарне су седнице обе делегације јавне. Записник воде оба бележника у обадва језика; те се исти заједнички оверовљава.

16. Право, позвати заједничко министарство на одговорност, извршују делегације.

Ако је који, за заједничке делегације постојећи закон повређен, може свака делегација ставити, и другој делегацији саопштити предлог на обтужбу заједничкога министарства или којега његова члана. Обтужба је правоваљана, ако се од сваке делегације или посебице или у заједничкој пленарној седници обе делегације закључи.

17. Свака делегација предлаже из независни и праву вешти држављана они земаља, које заступа, но ипак не из своје средине, двадесет и четири судије, од који друга делегација може дванаест одбити. И обтужени, или ако обтужени више има, сви заједнички имају право, дванаесторицу предложени одбити, но тако, да се од једне и од друге делегације једнако одбије.

Преостали су судије у подигнутој парници.

18. Посебан закон о одговорности заједничког министарства определиће потање установе о обтужби, о поступку и о осуди.

VI. Краљевина Ческа приступа к уговору са краљевином Угарском, по којем на подмиривање трошка за послове, што су у чл. I. за све краљевине и земље монархије признати за заједничке, имају земље круне угарске принашати 30%, а остале краљевине и земље 70%. Од тога трошка има се према накнадно са краљевином Угарском склопљеном уговору квота, што поводом постепенога провинцијализирања војне крајине иде једино на терет краљевине Угарске, што је за сада на $^{4}/_{10}$% установљена и што ће се до 2% повећати, понајпре одбити.

Од чистога доходка за заједнички приход признате царине подмириваће се најпре порезни заостатци за порезне предмете, извежене преко заједничке царинске границе, а остатак има се употребити на подмиривање трошка за заједничке послове, а те с тога од потребе за заједничке послове напред д одбити.

По овом уговору обвезане су земље круне угарске с једне, а остале краљевине и земље с друге стране, е, да за подмирење своји износа сваког месеца једну квоту свога месечнога прихода, која стоји п према овом у истом размеру, у ком свота они пририлога према укупној своти прорачуна издатака за дотичне године, па су ове краљевине и земље у у оном случају, ако укупна свота месечни квота ненеби своту они износа достигла, дужне придонети и диференцију без обзира на своје доходке и у таким терминима, да заједничка финанцијална управа а незапне.

Ове е установе важе до последњег децембра 1877.

VII. I. Краљевина Чешка признаје даље уговор у погледу принашања земаља угарске круне к трошковима а заједничког државног дута, који је уговор овом ччланку у овереном препису додан.

VIII. Краљевина Чешка не мање признаје са краљевинином Угарском склопљени трговачки савез, који је е овим чланком такође у оверовљеном препису приложен, за оно време, до којега је склопљен.

IX. . Све оне установе, које се Чешке краљевине тичу, а а нису за узајмне свију краљевина и области монархије проглашене, (чл. I.) подпадају начелно чешкомм земаљском сабору, односно управи чешке земаљсьске владе.

X. I Но пошто осим установа које су за читаву монархију за узајмне проглашене, и такови има, које биби у интересу монархије и краљевина и области узајамним договором решити нужно било, а осим тога суу погодби краљевине Угарске, којој је чешка краљеввина усвојила некоји предмета као такови означевни, који истина нису узајмни, али се ипак по једнаким од времена до времена опредељеним начелиима управљају, признаје сабор за нужно, да се за обављање таквих предмета постара.

XI. . Такови су предмети:

1. Комерцијални предмети, наиме законодавство о царинни, о трговачком, поморском и меничном праву, о мери, о патентима за проналазке, о заштити литераарни производа, о банкама, у колико за ове у читаавој монархији једнака начела важе.

2. Законодавство о индиректном порезу који са обртниим производима у тесној свези стоји, о монополиима, регалима, белегама и законодавство о белегама и несме прекорачити и сметати законодавномм праву сабора у правним предметима.

3. Определење новца.

4. Наредбе у смотрењу комуникацијоних завода (жељеззница, поште, брзојава, пловидбе) о којима на ту циљ опредељено заступништво реши, да се интереса целокупне монархије или више области тичу, или који више административни области спајају, даље законодавство и управа брзојава, поште, жељезница, и пловидбе, у колико се на гореозначене комуникацијоне заводе и њихову управу односе, и у колико придржавање истих начела у погледу управе комуникацијоних завода, једнако, комерцијалним, војничким потребама и захтевима сигурности одговарајуће употребљење свестрано осигуравају.

5. Определење обранбене системе, даље они предмети, који се односе на начин, ред и трајање војничке дужности, особито повратна дозвола броја момака, који се у сталну војску, допуњујућу резерву, с придржавањем мерила становништва при раздељењу, уврстити имају; у погледу давања препреге, снабдевања и уконаковања војске, определење дотичне наплате и накнаде коју ће војнички ерар давати; напоследку сви они закони, који су за одржање јединства, ратоборства војске нужна, као: закони о евиденцији одпустника и резервиста, о снабдевању подофицира, о пописивању коња, о војничком казненом законику и т. д.

Ако се тиче промене мерила у разделењу момака, који се уврстити имају нужно је саизволење сабора.

Који ће предмети у погледу обранбене војске подпадати законодавству и управи земаљској, определиће даље наредбе.

6. У округу финанција:

а.) Државни дуг, наиме обављање и контрола фундираног дуга по мерилу постојеће погодбе са краљевином Угарском, одобравање новог зајма у оним случајевима у којима се спровађањем постојеће погодбе са Угарском краљевином подизање новог зајма за подмирење узајмни издавања монархије тиче, и решење, дали се ова потреба квоталним разделењем или узајмном кредитном операцијом подмири, у оним случајевима, гди подмирење овог издавања са кр. Угарском није закључено; напоследку евентуално одобрење за подизање зајма за привремено подмирење ванредних издавања, који четвртину редовног прорачуна за издавање дотичне године надмашити несме.

б.) Непокретно државно имање, без разлике својине краљевина и области.

в.) Прорачун издавања за управу у овом чланку наведених предмета, подмирење и полагање рачуна.

Напоследку се из важних разлога

7. Законодавство о државном грађанству, о придржавању и привременом населењу иноземаца овим предметима прикључује.

XII. Уважавајући у X. чл. припознату потребу, краљевина Чешка је вољна, да се с осталим угарској круни не припадајућим краљевинама и областима споразуме, да донде, док се слободним споразумљењем друге наредбе не донесу, Чешкој краљевини у смислу IX. чл. припадајућа легислација, у предидућем чланку означеним предметима, конгресу, који ће се из посланика од сабора избрани састојати, уступи.

XIII. Краљевина Чешка одобрава, да се под условима, који су у предидућем чланку ознанени, управа оних предмета који су у XI. чл. набрајани, уступи министарству, које ће се из министра за поједине струке, државних канцелара, евентуално овима подпуно равни областни министар, с обзиром на саразмерност гласова, састојати.

Кр. чешки дворски канцелар, који је као члан овог министарства одговоран, обвезан је, оне законе које конгрес изасланика донесе, у толико извршивати, у колико су њему подчињени органи дужни, њега у извршивању закона подпомагати.

Врховна управа оних ствари, које земаљској легислацији припадају, подпада у земљама чешке круне кр. чешком дворском канцелару; само њему припада министарска одговорност за оне ствари, које у овај круг спадају.

XIV. Краљевина Чешка приноси, у смислу XI. чл. 6. в.) за подмирење трошкова, који су од конгреса изасланика за оне ствари, што се у истом чланку навађају, у прорачун стављене, којима се и онај део, што га немађарске краљевине и области, за неподмирене трошкове узајмни ствари целокупне монархије придодати имају, перцентуалну квоту, која ће са споразумљењем саборсћи депутација определити.

На исти ће се начин определити и квота, коју краљевина Чешка за потребе општег државног зајма давати има.

Од ови квота има се онај приход од белега и пристојаба одбити, који у земљи утиче.

Квоте се имају у дванајст месечни рата као praecipuum земаљски прихода плаћати.

Начин, како ће се ове квоте подмирити, уступа се определењу земаљске легислације.

XV. Саборска депутација, ступиће посредовањем владе, са депутацијама осталих краљевина и области у преговоре,

а) да у предидућем чланку споменуте квоте определи и

б) да се споразуме о томе, да ли ће се приход од оних индиректних пореза, које под узајмном управом стоје, у целости напред одбити, и саме она потреба, која по одбијању ових неподмирена остане, по квотама разделити, или ће се у приход од ових пореза у свакој појединој области квоти дотичне области урачунати.

Определење квота има се тако обавити, да се ове при финанцијалној манипулацији г. 1873. уважити могу, и зато ће ове квоте, које су погодбом о приносу за подмирење узајмних трошкова са краљевином угарском опредељене, до означеног времена т. ј. до последњег децембра 1877. важити.

За год. 1872. ставиће финансијске власти земаљској влади оне своте на расположење, које по прорачуну ове године, на предмете, што ће земаљској управи подпасти, pro rata temporis припадају.

Донде, док се депутације у смотрењу квота не споразуму, определиће онај део, који остале области за подмирење узајмни трошкова приносити имају, но увек само за идућу годину, по саслушању сената цар, и док се ово споразумлење не утврди, имаће се приход под узајмном управом стојећи пореза од целокупног издевања одбити.

XVI. Да би свима постојећим додирима између поједини краљевина и области праведно одговорила, вољна је краљевина Чешка, да се, у погледу прави надлежности, путни листова, страначке полиције, узајмности при извршивању судских пресуда, признавању академичких достојанстава и сведочаба јавних учевних завода, напоследку у погледу законодавства о форми обављања узајмних ствари, са осталим краљевинама и областима споразуме.

На ту ће се цел депутације сабора састати, које ће начин обављања ових предмета определити.

XVII. Из истих разлога вољна је Чешка краљевина пристати на то, да се за обављање неких особитих предмета, који нису способни да се у појединим заступничким телима у претрес узму, једно независно тело, сенат склопи.

У овом сенату, који би се од чести из наследни, а од чести и то у половини из такови чланова састојао, које би из тројице од сабора предложених Њ. Величество на цео живот наименовало, морале би поједине краљевине и области по размеру њихавог значаја заступљене бити, и углед овога тела много би већи постао, кад би у њему принцеви царске куће, надвојводе, арцибускупи и бискупи кнежевског достојанства учествовали.

У делокруг овог тела спадали би и следећи предмети:

1. Испитивање и одобрење оних државних уговора, који државу или њене поједине области оптерећавају, или се промене државног простора тичу, или појединим грађанима државе какав терет намећу.

2. Обављање оних предмета, који се на дужности и међусобне сношаје појединих области односе, и решење у спорним питањима, која би се из ових сношаја породила, ако то једна од интересованих области захтева.

3. Решења у оним случајевима кад би се између изасланичког конгреса и сабора распре о компетенцији поредиле и о предметима који су изасланичком конгресу уступлени по основним законима.

4. Саветовање и решење о предлозима који на промену основних закона смерају о предметима који су изасланичком конгресу уступљени, из сопствене иницијативе или на захтевање сабора или владе.

5. У случајевима који су у XV. чл. означени, одобрење учесница које одиста за подмирење трошкова носити имају.

6. Суђење у случајевима када су министри због повреде закена о предметима који су изасланичком конгресу уступљени оптужени били; напоследку

7. Изјашњења са мњењем о предметима, који су у XI. чл. набрајани у сваком случају, кад то Њ. Величанство захтевало буде.

У свима оним предметима, који се државноправног положаја краљевине или круне чешке тичу, задржава се саизволење чешког земаљског сабора.

XVIII. Ови основни чланци, који сачињавају основни земаљски закон чешке краљевине, могу се само са одобрењем чешког земаљског сабора изменити, и ако у овом правцу или у спровођењу ових основних чланака расправе депутације са осталим краљевинама и земљама од потребе буде, краљевина ће Чешка депутацијом из средине њеног сабора непосредно изабраном заступљена бити.

ДОПИСИ.

*** **Из Шида** 27. септ. Данаске је, овде држана скупштина изборна на епархијалне скупштине, на коју су се у приличноме броју бирачи сакупили. Г. Рињанин администратор протопопијата по предходној „конференцији“ отвори скупштину, прочитавши Његове Преузвишености позиви опоменув сакупљене, на праву задаћу предстојеће скупштине и т. д. Затим је омах приступљено конштитуирању. Како се још у зачетку првог састанка показала једногласност, изузимавши г. Аргировића бележника из Трпиње, — то се је одмах једногласно и председник изабрао у особи г. Јове Марковића из Вуковара. Овај је предложио особе у одбор и перовођу, што све буде примљено. — Сад се је приступило избору. Први на реду као једним гласом беше изабран г. Марко Аксентијевић из Осека, затим по реду свих дванајст доспеше до једногласног избора. Споразумљење је брацко владало и трајало. На скупштини од шестдесет бирача беху преко четрдесет присутни. — Из границе бродске пуковине беху два брата, који захтеваше дневнице и протестоваше на сва уста, зашто им се не плаћа, што су на скупштину дошли. Ово је жалостно, а кога се тиче да овако мрачњаштво трајати може, велимо: и срамота. —

Наше свештенство као што знате врло је одговорило позиву, те су људи изабрани да се у њих свака нада може полагати. Данас ето и од световних исто се је учинило. Сутра још наши народни учитељи бирају. Надамо се да и они иза првих па и других неће заостати. Да вам овом згодом речем и који су изабрани: ГГ. Марко Аксентијевић из Осека, Маринковић Милан и Николајевић Васа из Даља, Марковић Јова, Рогулић Миша и Вукашиновић Бранко из Вуковара, Поповић Младен из Товарника, Симуновић Ђока и Форишковић из Шида, Арсенић Паја из Илока, Подградац из Челботе и Савић Н. из Миклушеваца. Још су на предлог г. дра Рогулића и три заменика узета.

На овој скупштини показало се брацко саучешће, дочим их је доста гостију па и слушалаца било. — Сада дај боже да буде рада, па и среће и напретка.

Петриња 19. септ. Имамо ми више ствари за јавност, али ћемо најпреће само овђе ставити. Изгубио нам се је наш г. прото Кукић некамо овије дана. Некамо је одпутовао... То нам се баш чудно види да он путује некуда гђе се дневнице не плаћају.... Скуписмо гласове те излази на то да је г. прото отишао у прву банску крајину. Тамо нема рода а нема ни сабора српскога, дакле дневнице и подвоз незнамо тко му даје. — Али знамо добро да је г. прото шкрт и чуваран за своју кесу. — Дође нама гласови и од тога пута, па небиле какове нове „наруквице“... а не била у игри зар предстојећа епарх. скупштина, на коју ће и наш прота поћи, те је зар рад да спути народ да листом пође на скупштину да избере честите чланове у конзисторију јер они нису ваљали, који су Комоговину онако фамозно тјерали у туђу вјеру. — Него изгледа да г. прото купи чету, па да на скупштини утјера у лаж „Турски народ“ који вели да нетреба никакве скупштине, већ да је доста да конзисторија дјели парохије — да проте пишу „кондујите“ поповма — те је српскоме народу доста и посве доста слободе и правице, ако плаћа попове и проте, а још да бира попове и проте то је прерано, јер је народ зелен и луд и т. д.

Ајде нека то све тече како г. прото напери и рече, јер без њега неби се могло никако удесити за срећу овога народа. И још нам данас рекоше људи за једно неуморно дело нашега г. проте, које морамо поближе означити:

Тако допусти г. прото нашем капелану Светозару Врачаревићу да овај отиде кући својој у Блињу да своју породицу надгледа и поможе спремити љетину домаћу, јер је година мокра и зла, те неможе жена сама да све надскаче, а цијелога љета мучила се је сама; јер је г. прото био на сабору, а капелан исти служио је цијелу парохију и цркву овђе сам. Данас нам кажу, да је г. прото Кукић писао другобанској регименти да ова неизплати обичну плаћу капелану нашем за овај мјесец, „јер капелан није ни служио за то време, па му плаћа неприпада.“ И доиста тако бист. Капелан не доби своје плаће!!

Чујте Србљи ви ту лађику, па реци тко може да наш г. прото Кукић није савјестан. Он прото остаде преко три мјесеца на сабору, неслужи у својој парохији ни једнога часка, а прими 5 ф. на дан, прими путне трошкове, прими своју обилату плаћу код куће на све то време да ни пара нефали њему: а капелана само на неколико дана одпусти, те га после тако иза леђа ошину, да овај бедни ни оно неколико сиромашни крајцара неможе добити, а живити мора; али се од камена овђе неда живити. Па ту да нема савјести у г. проте Кукића, то ће и дјеца погодити! Богме тај г. прото као „десна рука“ може уживати повјерење г. владике. Лако је нама чекати срећу народа из такови нађава.

Него оставимо и то. Али из Глине чујемо да се онамо нашла слика и прилика, која по пут нашега г. проте ради о срећи народа. Тако је глинско пјевачко друштво овије дана уредило се, те су Србљи захтевали да се записник друштва тога води и ћирилицом. То неби по ћуди некима „мисницима,“ те ови повукоше за собом слабије Хрвате и — изиђоше из сједнице уз просвјед њиов!

Тако то иде код нас. Помагачи камариле бечкопештанске дераше од старине свој бедни народ, само да је ништав и ослабљен, па тако и данас терају они свој ђаволски посао, па био „прото“ или „мисник.“

Та нечудимо се ми тима утворама, који се заслоњају пред неуким народом за углед вјере и закона, чему народ још одаје пошту; али нам је чудо да разборити грађани глински дају себе за нос вући и на такове покоре заслепљавати. Управ нам је тај призор глински нека загонетка, кад знамо, да се „загребачки народњаци“ разумевају са тима људима у Глини. Бар г. др. Маканец долази често овамо, у Глину и Тупоско, онамо држи одушевљене говоре и већ влада он и други са ситуацијом, а нуто шта се то пери и кува у потаји, те се за чело хватамо, кад тај вулкан у једном прсне!

Ето тако код нас удружио се прото и официри против једнога капеланчета... прото и неки крљени појасеви против скупштине епархијске... удружили се мисници и неки Глињани против ћирилице и Српства... Да је Бранко жив рекао би: „...знаду они како ваља од човека правити богаља“!!

НОВИЈЕ.

Загреб 29. септ. Немири у огулинској пуковнији ограничени су само на један компанијски округ — Воће је редовна војска и један батаљон слуњске пешачке пуковније цернирао, али их још није надвладао. Мисли се да је узрок устанку питање граничарских шума. Војнички преки суд отишао је данас одавде у Огулин.

Загреб 30. септ. Побуњени округи раковачке компаније већим су делом поседнути од чета. Сви су други округи остали потпуно у миру. За утишање устанка употребљена је само граничарска војска — Као воће усташа бележе: Кватерника, адвоката из Загреба; Баха, уредника „Херватске“, који је не давно проневерио 15.000 фор. поштанског новца. Циљ је устанка да се све пониште што је мађаронско-аустријско, а подигне велико-хрватска застава.

Прошле ноћи нашло се овде прилепљена 3—4 рукописна плаката на којима је писано: „На ноге хрватски народе, граничари су потукли аустријско-мађаронску војску.“ У јутру је полиција покидала те плакате. Загреб је врло миран.

Пешта 29. септ. Угарска опозиција мисли да чешку адресу употреби као изговор под којим ће поништити уговор од 1866. год.; она се нада, да ће се до састанка државног већа развити догађаји који се с поравнањем не могу довести у склад. У том ће случају она предлагати, да се прогласи персонална унија; закључено је да се држе у резерви.

Праг 30. септ. Чеси поуздано казују да је адреса заједно са основним чланцима Андрашу поднесена, но он није ништа на њих приговорио, по свој прилици пре него што су изнети на јавност. „Нар. листи“ потсећају како су 1848. словенске пуковније ишле на Беч. Ако се опет даде знак да се иде на Беч, оне ће с онаким истим одушевљењем ићи. „Покрок“ довикује Бечу: „Ти разврћена Антијохијо, узми се на ум од речи: грађански рат! Словени ће поћи на Беч и са земљом га сравнити.“

Сијасет гласова проноси се по вароши. „Ванд.“ јавља да су Шефле и Јиречек у јучерашњем министарском савету предложили да се бечки универзитет затвори због демонштрација бечких универзитетских ђака. Али то није усвојено.

Беч 30. септ. Уза све опровргавање и пак је истина да су Шефле и Хабјетинек дали оставку. Они постављају алтернативу: Бајст или Хохенварто.

КУРЗ ОД 2. ОКТОБЕРА.

Сребро — — — — — — — — — — —	117.75
Дукати — — — — — — — — — — —	5.69

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

За попуњење пет упразњених учитељских места па основним и главном српским школама у Земуну отвара се овим стечај до 10 нов. 29. (окт.) текуће године.

Са сваким овим местом скопчана је годишња плата од 500 фор. а. вр. а у име станарине 60 фор. а. вр.

Који желе једно од ових места имати, нека своје молбенице по закону инструиране овоместној православној црквеној обштини до гореозначеног рока пошљу.

У Земуну 27. септембра 1871. год.

1—3 **Црквена православна обштина.**

СТЕЧАЈ.

При установљавајућој трговачко-занатлијској банци у Сомбору, имају се сљедећа звања да попуне:

а) звање тајника са годишњом платом од 2500 ф.

б) звање књиговође са годишњом платом од 1200 ф.

в) звање благајника, са годишњом платом од 1000 ф.

Благајник је дужан кауцију са 2000 ф. положити. Ако исту у готовом новцу уручи, имаће од завода 5% камате.

Они компетенти, који су у подобном заводу служили, имају поред иначе једнаке способности првенство.

Молбенице ваља са нужним исправама снабдевене, до 1. новембра т. г. по римском на долупотписаног послати.

У Сомбору 7. октобра 1871.

У име установљавајућег одбора

Јован Вујић старији.

2—3 привремени председник.

ОГЛАС.

Дана 1. нов. (20. окт.) 1871. у 9 сати пре подне издаваће се у писарници властелинско даљској, у Даљу, путем јавне дражбе, задружно право риболова, властелинства даљског, и биљског, у старој Драви, на граници села Белог брда и Сарваша, налазећег се, на три једно за другим следеће године, то јест од 1. јануара 1872. до последњег децембра 18.4. по римском календару, под закуп.

Главни увјети продаје ове јесу:

1. Дражбеник сваки има пре него се дражба зачне, у име жаобине (вадиума) 190 ф. а. вр. положити.

2. Закупник риболова тога, има у име кауције одма чим се уговор подпише, половину закупнине, која ће му се по измаку закупног времена повратити, у властелинско-даљску благајну, положит; а закупнину саму, у половици дана 1. јануара, у другој пак 1. јулија сваке године, одплаћивати.

3. Писмене понуде, које ће се такођер примати, морају се до 30. октобра 1871. по рим. и то са жаобином горњом у износу од 190 ф. а. вр. снабдевене и запечаћене управи добара властелинства даљског предати.

Остала увјета могу се у свако доба у писарни властелинско даљској угледати.

У Даљу 30. септембра 1871.

3—3 **Управа добара власт. Даљског.**

Бр. 566.

ОГЛАС.

У општини Турији издаваће се 26 октобра. по р. пре п. у 9 сахати путем јавне дражбе под закуп општински велики бирцуз и риболов на каналу на три године дана и то од 1. Јануара 1872. до последњег децембра 1874. год.

Писмено обећања — за сваку врсту на особ — са 50 форината јамчевине примају се најдуже до предпоследњег дана дражбе. Ближа условља могу се у свако доба у званију местног бележника видети.

У Турији 5. октобра 1871.

Васа Стојковић бележник. 3—3 **Јован Медурић** кнез.

ОБЈАВА.

На главној пијаци лежећи гостилник **„код мађарског краља“** издаје се на три једно за друго сљедеће године т. ј. од 1. новембра 1871. до последњег октобра 1874. год. по римском у закуп највишем даватељу, путем јавне дражбе, која ће се **15. октобра** 1871. по римском у јутру у 9 сати у овдашњем српском читалишту обавити.

Исти гостилник скопчан са једном крчмом састоји се из 14 соба за путнике, једне кафане, две собе, обиталиште за угоститеља, кујне, две штале, једне велике, једне мање, простране, два подрума, великог тавана за сено, и другог тавана, шупе за дрва, и више шупа за кола.

Сваки, који је вољан у дражби учествовати, има пишманлук од 10% у руке дражбеног одбора пре почетка дражбе на своту од 3500 фор. а. вр. положити.

Највиши даватељ има кауцију у своти годишње кирије, или у готовности, или у папирима, или у честицама штедионичним а у случају притјажанија непокретни добара са укњижењем. годишње аренде, положити.

Условија лицитацијонална стоје у српском читалишту отворена од у јутру 8 сати до у вече 6 сати.

Оферати запечаћени са 10% пишманлука снабдјевени могу се пре почетка лицитације на доле-подписаног председника припослати.

Доцније се понуде неће уважити.

Из главне седнице српске црквено-школске општине у В. Бечкереку 1. окт. 1871. п. р. држане.

Мита Савић, председник.

АДВОКАТ

Др. СВЕТИСЛАВ КАСАПИНОВИЋ

у Панчеву,

отворио је своју писарницу. 2—3

СТЕЧАЈ.

Српска црквена обштина сентомашка отвара овим стечај прво: на I. разред главне основне школе; друго: на основни девојачки разред. Сваком од ових учитељија скопчана је годишња плата од 500 фор. а. вр. стан у натури или еквивалент за овај од 120 фор. притом новчану накнаду за три фата дрва и три фата сламе.

Компетенти, који желе ова места тражити, нека изволе до 15. октобра т. г. своје сведочбе овој обштини поднети.

Уједно се јавља свима онима тражиоцима којих су молбенице још код ове обштине, да изволе писмено обштини јавити, да ли желе на које од ових двају места конкурирати.

У Сентомашу 26. септембра 1871.

Тоша Хаџић,

3—3 председ. срк. обштине.

КОРЕСПОДЕНТА

за немачки и српски језик тражи доленазначена управа.

Сваки који би желио овог звања примити се, има доставити час пре исправе о своме досадашњем занимању, као и плату моју тражи назначити.

3—3 **Управа београд. кредит. завода.**

ОБЈАВА.

Првој Шабачкој обућарској дружини потребује шест калфи, три за мушки шустерски посо, двојицу за женски и једног папучарског. Плата је добра и сигурна. Рад се добар тражи.

2—3 **Обучарска дружина.**

ШПЕЦЕРАЈСКА И ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА

М. КРИТОВЦА И СИНОВА

у Руми

потребује једног од бољи и старији спомоћника, који желе исто место попунити, имају се ома са офертом на исте обратити. 3—3

СТ. МАРКСОВО

САЛОНСКО ПИВО

у флашама

под гаранцијом да је добро може се добити само код

Е. БУРШТАЈНА у **Бечу,**

Hernals, Hauptstrasse Nr. 88.

Моје већ од више година чувено Мало-Швехатско средсредно стовариште за пиво у боцама (флашама) препоручује и сада због свог особито финог квалитета чувено **Ст. Марксово салонско пиво** које ће п. т. публику што пије пиво подпуно изненадити, по што са свим одговара укусу које п. т. публика тражи у пиву.

Пивара у Ст. Маркса поверила је само мојој фирми стовариште тог салонског пива у флашама, и ја ћу то поверење оправдати брзом и тачном послугом п. т. купцима.

Цене: Ст. Марксово салонско пиво . . . . заједно с боцом 26 н.
Мало-Швехат. извозно лагер-пиво . „ „ „ 25 „
„ царско-мерцен пиво „ „ „ 26 „
„ бок-пиво . . . . . „ „ „ 28 „

Прекупци у великом добијају особити рабат. Накнада за празне боце 10 нов.

Пиво се *шаље* у сандуцима од 48 боца.

Извозно пиво у бурадима рачуна се што може бити јефтиније. 2—6

ОВЛАШЋЕН СОПСТВЕН ПРОИЗВОД НАЈЈЕФТИНИЈЕ ФАБР. ЦЕНЕ. ПОШТЕНА ПОСЛУГА.

Кошуље мушке: од фина и постојана холандска платна по 1 ф. 50—75 н. 2 ф. до 2 ф. 50—75 н. 3 ф. до 3 ф. 50 н. Од фина и постојана румбург. платна по 4, 5 и 6 фор. Везене париске: по 7, 8, 9, 10, 11 и 12 ф. Гаће од румбургерска платна немачка 1 ф. 25 н. 1 ф. 50 н. 1 ф. 75 н. до 2 ф. Мађарска 1 ф. 25 н. 1 ф. 50 н. 1 ф. 75 н. до 2 ф. Дечије кошуље по 1 ф. 1 ф. 25 н. 1 ф. 50 н. 1 ф. 75 н. до 2 ф. 2 ф. 50 н.

Женске кошуље од фина и постојана холандска платна модне 1 ф. 50 н. 1 ф. 75 н. до 2 ф. 2 ф. 25 н. 2 ф. 50 н. 2 ф. 75 н. богато везене 3 ф. 3 ф. 50 н. до 4 и 5 ф. Од најфинијег румбург. платна са финим везом и укусни уметци париски по 6, 7, 8, 9, 10 и 11 ф.

12 румбург. бели марама 2 ф. 2 ф. 25 н. 2 ф. 50 н. 2 ф. 75 н. 3 ф. 3 ф. 50 н. 4 ф. 4 ф. 50 н. 5 ф. 5 ф. 50 н. 6, 7, 8, 9 и 10 ф.

За мушке кошуље молим дебљину од гола врата. Еспап се шаље са Nachname. Кошуље које најбоље не стоје, или п. т. купци, који разумно увиде да су обманути, прецењени, преварени, нека исте одмах враћају.

АДРЕСА: Alexander Stanischits befugt. Wäschw. Fabrikant, Wien. Lugek Nr. 1. 24

ДО

100

БИЛИЈАРА

нови од 200 до 500 фор., а на којима се већало игр од 100 до 200 фор.

ВИШЕ СТОТИНА

КЕ-ОВА

од 1 фор. 50 нов. до 6 фор.

БИЛИЈАРСКИ КУГЛИ

и свију други ствари за билијар, може се свагда добити у **стовариштy** код

Јована Книла,

ц. кр. искључ. прив. билијара фабрикант

4—6 Wien. Rossau, rothe Löwengasse Nr. 5.

ROTHSCHILD & CO., Opernring 21, **WIEN.**

Поруке за ц. кр. берзу

извршују се по врло пробитачном рачуну. Купују се и продају државни папири, зајмовни лозови, акције банака, железнички и индустријски подузетака.

Лозови на плаћање у ратама.

Наш лист курза шаљемо на захтев бадава и франкиран. 4—25

Властник и издаватељ др. Свет. Милетић. Одговоран уредник Стеван Поповић. Српска народна задружна штампарија.